

CUMHURİYET HALK PARTİSİ TÜZÜĞÜ'NDE YAPILACAK DEĞİŞİKLİKLER KONUSUNDA TÜZÜK HAZIRLIK KOMİSYONU'NUN 27.08.2024 TARİHLİ TOPLANTISINDA HAZIRLANAN TASLAKTAKİ MADDELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE TARTIŞILMASI

Av. Dr. Murat AYDIN
CHP İzmir İl Hukuk Komisyonu Başkanı

6-8 Eylül 2024 tarihlerinde yapılacak Tüzük Kurultayında ele alınacak konulara dair çalışmalar ve tartışmalar sürmektedir. Basına yansıdığına göre oluşturulan Tüzük Hazırlık Komisyonu çalışma yapmış, 27.08.2024 tarihli ikinci toplantısında taslak metni önemli ölçüde oluşturmuştur. Elbette Kurultay tarihine kadar bu metin değişecektir. Üstelik Kurultay'da verilecek diğer öneriler ve açılacak tartışmalarla konu daha ayrıntılı ele alınacaktır.

Yapılacak tartışmalara ışık tutmak için söz konusu Komisyon tarafından oluşturulan Taslak üzerinde yaptığım inceleme sonucunda oluşturduğum görüş ve önerileri aşağıda bilginize sunarım.

TÜZÜĞÜN 5. MADDESİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER VE BUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖNERİ METNİ <i>(Sadece değişiklik önerilen fıkralar yazılmıştır.)</i>	ÖNERİ İLE GETİRİLENLERİN ÖZETİ	ÖNERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
ÜYELERİN GÖREVLERİ VE HAKLARI Madde-5 (1) Partiye yılda 120,00 TL ile 6.000,00 TL arasında aidat verirler. (2) Öncelikle üyesi buldukları sandık çevresinden başlayan bir görev ve sorumluluk bilinci ile parti çalışmalarına ve toplantılarına katılırlar. (3) Partinin katıldığı seçimlerde ve referandumlarda görev talep eder veya verilen görevi yerine getirirler.	Tüzüğün, üyelerin görevleri ve hakları kenar başlıklı 5. Maddesinde değişiklik önerilmektedir. Bu değişikliklerin önemli kısımları şunlardır: 1. Üyelik aidatı belirlenmektedir. 2. Parti toplantılarına katılım üye için görev sayılmaktadır. 3. Dijital Demokratik Katılım (DDK) ismi verilen yeni bir bilgisayar uygulamasının kullanılmasına ilişkin düzenleme bulunmakta. Parti üyelerinin görevleri arasına DDK yoluyla görüş bildirme görevi	1. Aidatın attırılması yerinde ise de sonraki yıllara ilişkin bir artış düzenlenmediği için rakam kısa sürede eskiyecektir. Ayrıca alt ve üst sınırı belirtilen aidatın hangi durumda alt hangi durumda üst sınırdan alınacağı düzenlenmemiştir. Bunun yerine; <i>"(1) Partiye yılda 1.200 TL aidat verirler. Gençlik kotası yaşındakiler ve engelliler yılda 600 TL aidat öderler. Söz konusu aidat miktarı her yıl ilan edilecek yeniden değerlendirme oranında arttırılır. Artışın hesabında on liranın küsuru dikkate alınmaz."</i> Şeklinde bir değişiklik önerilebilir.

<p>(4) Dijital Demokratik Katılım yoluyla kendisine açılan görüş ve oylamalara katılırlar. Dijital mecralardaki Parti faaliyetlerine katılırlar ve bunları yaygınlaştırırlar. (...) (11) Partiye yeni üye kazandırmak için gerekli çaba ve özveri gösterirler. (...) (14) Parti içi seçimlerde seçme ve seçilme hakkını özgürce kullanırlar. Seçme hakkının kullanılabilmesi için üyelikte bir (1) yılını tamamlamış olmak ve düzenli aidat ödeme, eğitim alma, Parti toplantılarına katılma, Partinin katıldığı seçimlerde ve referandumlarda görev talep etme veya verilen görevi yerine getirme, Dijital Demokratik Katılım yoluyla kendisine açılan görüş ve oylamalara katılma, dijital mecralardaki Parti faaliyetlerine katılmak veya bunları yaygınlaştırma görevlerinden en az ikisini yerine getirmiş olması gerekir. İl/ilçe yönetim kurulunun önerisi, il yönetim kurulunun uygun bulması ve Merkez Yönetim Kurulunun kararı ile bu görevleri yerine getirmediği tespit edilenler Parti içi seçimlerde oy kullanamazlar. Bu hükmün uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenir.</p>	<p>verilmiş olup, bu görevin yerine getirilmesi aktif üyelik bakımından da bir unsur haline getirilmiştir. 4. Parti üyelerine, partiye yeni üye kazandırma görevi ayrıca ve açıkça tanımlanarak verilmiştir. 5. Maddede önerilen en önemli değişikli 14. Fıkarda yer almaktadır. Bu fıkradaki hüküm partide tartışılan “aktif üyelik” konusuna isim vermeden değinmektedir. Parti üyelerinin “seçme hakkını” kullanabilmesi için koşullar oluşturulmuştur. Buna göre bir parti üyesinin “seçme hakkını” yani parti içi seçimlerde oy kullanabilmesi için; a. Üyelikte bir yılını tamamlamış olmak, b. Aidatını “düzenli” ödemek, c. Parti içi eğitimleri almak, d. Parti toplantılarına katılmak, e. Partinin katıldığı seçimlerde ve referandumlarda görev talep etmek veya verilen görevi yerine getirmek, f. DDK yoluyla görüş bildirmek, oylamaya katılmak, g. Dijital mecralardaki parti faaliyetlerine katılmak veya bunların yaygınlaştırmak Görevlerinden en az ikisini yerine getirmesi gereklidir.</p>	<p>2. Öneride dile getirilen hususlar, aktif üyelik konusundaki beklentiyi karşılamaktan uzaktır. Öncelikle, maddede sayılan unsurların ikisinin yerine getirilmesi yeterli sayılmıştır. Buna göre bir yıldan fazla üyelik yapan ve aidatını düzenli ödeyen bir kişi başka hiçbir parti faaliyetine katılmasa da aktif üye sayılacaktır. Ya da yeni bir üye aidatını ödeyip, sosyal medyadaki parti gönderilerini paylaşarak yayınlamasına katkı sağlarsa aktif üye sayılabilecektir. Diğer yandan, Tüzükte dile getirilen hususların ayrıntısının yönetmelikte düzenleneceği belirtilmiş ise de madde muğlak ifadeler içermektedir. Örneğin aidat ödenmesi değil “aidatın düzenli ödenmesi” kavramı muğlaktır. Üyenin, parti içi seçimlerde oy kullanıp kullanamayacağına ilişkin tespit yetkisi ilçenin önerisi, ilin uygun bulunması ile MYK kararına bırakılmıştır. Bu durum üyelerin hak ve yetkilerini kullanma bakımından sorun yaratacaktır. Özellikle mahalle seçimleri öncesinde hazırlanacak oy kullanma yetkisine haiz partili listeleri oluşturulurken parti içi çekişmelerin etkileri görülebilecek, kimi ilçe yönetimleri kendisine oy vermeyeceğini bildiği üyelerin seçmen listesine alınmasını önlemeye çalışacaktır. Olası sakıncanın önlenmesi için aktif üye listelerinin üçer aylık aralarla önceden ve parti için seçimlerden</p>
---	--	---

	6. Getirilen bu düzenlemenin denetimi ve kararlaştırılması bakımından getirilen sistem şöyledir: Üyenin parti içi seçimlerde oy kullanıp kullanmayacağına dair karar ilçe yönetiminin önerisi, il yönetiminin uygun bulması üzerine MYK kararına bağlanmıştır.	bağımsız olarak yayınlanması gibi bir mekanizma oluşturulabilir.
--	---	--

TÜZÜĞÜN 6. MADDESİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER VE BUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖNERİ METNİ (Sadece değişiklik önerilen fıkralar yazılmıştır.)	ÖNERİ İLE GETİRİLENLERİN ÖZETİ	ÖNERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
ÜYELİĞE BAŞVURMA VE ÜYE YAZIMI Madde-6 (...) (4) Genel Başkan tarafından partiye yararlı olacağı gerekçesiyle önerilen kişilerin Merkez Yönetim Kurulu kararıyla üyeliğine karar verilebilir. Bu şekilde üyeliğe kabul edilenler üç ay boyunca yalnızca seçilme hakkından yararlanabilirler.	Partiye yararlı olacağı düşüncesiyle Genel Başkanın önerisi MYK'nin kararıyla üye olanların, üç ay boyunca parti içi seçimlere aday olabileceği ancak parti içi seçimlerde oy kullanamayacağı hükmü getirilmiştir.	Önerilen düzenleme, parti içi seçimleri öncesinde üyeliğe kabul edilenlerin oy kullanarak parti içi seçimlerde belirleyici olduklarına ilişkin eleştirileri gidermesi bakımından olumludur.

TÜZÜĞÜN 14. MADDESİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER VE BUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖNERİ METNİ (Sadece değişiklik önerilen fıkralar yazılmıştır.)	ÖNERİ İLE GETİRİLENLERİN ÖZETİ	ÖNERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
<p>İLÇE BAŞKANI Madde-14 (1)(...) (2) İlçe örgütü; ilçe başkanı, ilçe yönetim kurulu, ilçedeki Partili belediye başkanları, ilçe çevresindeki belediye meclis grubu, belde başkanları ve belde yönetim kurulları, kadın ve gençlik kollarından oluşur. İlçe başkanı bunların ve ilçe düzeyinde kurulmuş çalışma gruplarının kanun ve Tüzükle belirlenen veya Parti organlarıncaya verilen görevleri yerine getirmeleri için uyumlu ve verimli çalışmalarını sağlar. (3) İlçe başkanı, başkanı olduğu ilçenin ekonomik, sosyal ve yöresel sorunlarını inceler, bunların çözümüne yardımcı olur, belde başkanlarıyla düzenli olarak toplanır, parti örgütleriyle, meslek ve sivil toplum örgütleriyle, sendikalarla, yaygın ve yerel basınla ilişkileri sağlıklı tutar; onların sorunlarıyla ilgilenir; çözümlerine katkıda bulunur; bu kuruluşlarda Partililerle işbirliği yaparak başarılı olmalarına yardımcı olur. (4) İlçe başkanının görev, yetki ve sorumlulukları yönetmelik ile düzenlenir.</p>	<p>Yürürlükteki tüzükte ilçe başkanı tanımlanmış ve görev olarak “İlçe çevresinde partinin temsilcisi olup ilçe örgütünü yönetir. İlçe yönetim kuruluna, ilçe ve belde belediye meclis gruplarına başkanlık eder.” denilmekle yetinilmiştir. Öneri bu fıkroda değişiklik getirmemektedir. İlçe başkanının görevleri konusunda yine yönetmeliğe atıf yapmaktadır.</p> <p>Getirilen öneride yeni olarak; 1. İlçe başkanının tüzükte sayılan görevleri artırılmış diğer görevler bakımından yine yönetmeliğe atıf yapılmıştır. 2. İlçe başkanı yanı sıra ilçe örgütünün kimlerden oluştuğunu saymıştır. Ayrıca ilçe başkanına parti örgütünün unsuru olan birimler ile çalışma gruplarının uyumlu ve verimli çalışmalarını sağlama görevi verilmiştir.</p>	<p>Öneride esasen önemli bir değişiklik getirilmemektedir. Zira maddede sayılan ilçe örgütüne dâhil olduğu belirtilen birimler zaten “örgüt” kavramı içindedir. Üstelik burada sayılmayan “üyeler, mahalle temsilcileri, sokak sorumluları” gibi kavramların “örgüte dâhil olup olmadıkları” gibi pratik sonucu olmayan ancak siyasi polemiklere konu olabilecek tartışmalar yaratması bakımından sorunlu olmuştur.</p> <p>İlçe başkanının görevlerinden bir kısmının tüzükte sayılması bu görevlere özel önem verildiğini göstermekten öte anlam taşımamaktadır. Zira görev bakımından yine yönetmeliğe atıf yapılmakta olup önerilen tüm bu görevlerin yönetmelikte sayılmasına engel bir durum yoktur.</p>

TÜZÜĞÜN 16. MADDESİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER VE BUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖNERİ METNİ <i>(Sadece değişiklik önerilen fıkralar yazılmıştır.)</i>	ÖNERİ İLE GETİRİLENLERİN ÖZETİ	ÖNERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
<p>İL BAŞKANI Madde-16 (1) İl başkanı, il kongresince gizli oyla seçilir. İl çevresinde partinin ve Genel Başkanın temsilcisi olup il örgütünü yönetir. İl yönetim kuruluna, il ya da büyükşehir belediye meclisi grubuna, il genel meclisi grubuna başkanlık eder.</p> <p>(2) İl örgütü; il başkanı, il yönetim kurulu, ilçe başkanı, ilçe yönetim kurulu, ildeki Partili belediye başkanları, belediye ve il genel meclisi grupları, kadın ve gençlik kollarından oluşur. İl başkanı bunların ve il düzeyinde kurulmuş çalışma gruplarının kanun ve Tüzükle belirlenen veya Parti organlarıncaya verilen görevleri yerine getirmeleri için uyumlu ve verimli çalışmalarını sağlar.</p> <p>(3) Başkan olduğu ilin çevresindeki ilçelerin ekonomik, sosyal ve yöresel sorunlarını inceler. Bunların çözümüne yardımcı olur. İlçe başkanlarıyla düzenli olarak toplanır. Parti örgütüyle, meslek ve sivil toplum örgütleriyle, sendikalarla, yaygın ve yerel basınla ilişkileri sağlıklı tutar; onların</p>	<p>1. İl başkanının partinin ildeki temsilcisi olduğu kuralına, il başkanının aynı zamanda genel başkanın ildeki temsilcisi olduğu vurgusu yapılmıştır.</p> <p>2. İl başkanının tüzükte sayılan görevleri artırılmış diğer görevler bakımından yine yönetmeliğe atıf yapılmıştır.</p> <p>3. İl başkanın yanı sıra il örgütünün kimlerden oluştuğunu saymıştır. Ayrıca il başkanına parti örgütünün unsuru olan birimler ile çalışma gruplarının uyumlu ve verimli çalışmalarını sağlama görevi verilmiştir.</p> <p>4. İş başkanına partili meclis üyeleri ile belediye başkanlarını toplama görev ve yetkisi verilmiştir.</p>	<p>Öneride esasen önemli bir değişiklik getirilmemektedir. Zira maddede sayılan il örgütüne dâhil olduğu belirtilen birimler zaten “örgüt” kavramı içindedir.</p> <p>İl başkanının görevlerinden bir kısmının tüzükte sayılması bu görevlere özel önem verildiğini göstermekten öte anlam taşımamaktadır. Zira görev bakımından yine yönetmeliğe atıf yapılmakta olup önerilen tüm bu görevlerin yönetmelikte sayılmasına engel bir durum yoktur.</p> <p>İl başkanına, partili belediye başkanları ile belediye meclis üyelerinin “çalışmaları yönlendirmek” amacıyla toplantıya çağırma yetkisi dikkat çekicidir. Bu madde belediye yönetimi ve parti örgütü ilişkileri bakımından hem yasal hem de siyasi tartışmalar yaratabilecek niteliktedir.</p> <p>İl başkanına “meslek ve sivil toplum örgütleriyle, sendikalar(...)da görevli Partililerle işbirliği yaparak başarılı olmalarına yardımcı” olma görevi verilmesi dikkat çekicidir. Bu tür bir görev özellikle kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu olan barolar ve odaların içindeki gruplar ve partililer ile partinin</p>

<p>sorunlarıyla ilgilenir; çözümlerine katkıda bulunur; bu kuruluşlarda görevli Partililerle işbirliği yaparak başarılı olmalarına yardımcı olur.</p> <p>(4) İl başkanı, il çevresindeki il genel meclisi grubunu, belediye meclisleri gruplarını ve Partili belediye başkanlarını, çalışmalarını yönlendirmek değerlendirmek ve eşgüdüm sağlamak amacıyla ayrı ayrı ya da birlikte toplantılara çağırabilir.</p> <p>(5) İl başkanının görev ve sorumlulukları yönetmelikle belirlenir.</p>		<p>ilişkileri bakımından hem siyasi hem yasal hem de etik sorunlar oluşturabilecek potansiyelindedir.</p>
---	--	---

TÜZÜĞÜN 19. MADDESİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER VE BUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖNERİ METNİ <i>(Sadece değişiklik önerilen fıkralar yazılmıştır.)</i>	ÖNERİ İLE GETİRİLENLERİN ÖZETİ	ÖNERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
<p>GENEL BAŞKAN Madde-19 (...) (4) Partiyi bağlayıcı demeçler vermeye ve bildirimler yayımlamaya yetkilidir. Genel Başkan bu yetkisini Merkez Yönetim Kurulu içerisinde görevlendireceği kimselere de kullanabilir. (...) (10) Genel Başkan, yokluğunda kendisine vekillik etmek üzere Genel Sekreterden başlayarak, Protokol Yönetmeliği ile belirlenen sırayla Genel Başkan Yardımcılarından birini görevlendirir. Genel Başkan Vekili, vekillik ettiği sürede Genel Başkanın yetkilerini kullanır.</p>	<p>Genel başkan maddesinde iki değişiklik önerilmiştir.</p> <p>1. Partiyi bağlayıcı demeç verme yetkisini MYK üyesine verme yetkisi. Genel başkan halen bu yetkiyi zaten parti sözcüsü ile kullanmakta olup tüzük değişikliği fiilin durumun tüzüğe yansımaları şeklindedir.</p> <p>2. Genel başkanın yokluğunda genel başkana vekâlet etme görevi genel sekreterden başlayan bir sıraya tabi tutulmaktadır.</p>	<p>Düzenleme genel başkanın görev ve yetkileri konusunda neredeyse hiçbir yenilik önermemiştir. Genel başkanın yokluğundan ona vekâlet görevinin doğrudan ve sadece genel sektere verilmesine dair görüşler dahi dikkate alınmamış, bu hususta yapılan tek değişiklik vekâlet sırasının genel sekreterden başlayarak genel başkan yardımcılara geçmesi olmuştur ki bu durumda genel sekreter de diğer genel başkan yardımcıları gibi sırası gelince vekâlet görevini yapabilecektir.</p>

TÜZÜĞÜN 22. MADDESİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER VE BUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖNERİ METNİ (Sadece değişiklik önerilen fıkralar yazılmıştır.)	ÖNERİ İLE GETİRİLENLERİN ÖZETİ	ÖNERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
<p>MERKEZ YÖNETİM KURULU Madde-22 (1) Merkez Yönetim Kurulu, partinin en üst yönetim organıdır. Genel Başkan, Genel Sekreter, Genel Başkan Yardımcıları, TBMM Grup Başkanı ve Başkanvekilleri oluşur. Genel Başkan, Merkez Yönetim Kurulunun başkanıdır. Genel Sekreter ve Genel Başkan Yardımcıları Parti Meclisi üyeleri arasında belirlenir.</p> <p>(2) Genel Sekreter ile hukuk, seçim, idari ve mali işler, örgüt, yerel yönetimler, medya, halkla ilişkiler ve bilişimden sorumlu alanlardaki genel başkan yardımcılığı ile sayı ve görev alanları Genel Başkanca belirlenen diğer genel başkan yardımcılığı Genel Başkanın teklifi üzerine Parti Meclisinin güvenoyuna sunulur. Genel Başkan görev alanları arasında ayırma ve birleştirme yapabilir.</p> <p>(3) (...)</p> <p>(4) Genel Başkanın yokluğunda, Genel Sekreterden başlayarak, Protokol Yönetmeliği ile belirlenen sırayla genel</p>	<p>1. MYK'ye TBMM grup başkanı (genel başkan milletvekili değilse) ve grup başkanvekilleri de dahil edilmiştir. Mevcut durumda bunlar MYK toplantılarına katılmakta ancak oy verememekteydi. Getirilen öneri grup başkanvekilleri doğrudan MYK üyesi yaparak etki ve güçlerini arttırmaktadır.</p> <p>2. MYK üyelerinin sorumlu olacakları görev alanlarının belirlenmesi genel başkana bırakılmaktadır. Öneri bu başlıkların bazıları sayılmaktadır. Bu sayım biçimi yerinde ise de parti okulundan sorumlu genel başkan yardımcısının sayılmaması eksiklidir.</p> <p>3. Genel başkanın belirlediği MYK üyelerinin PM'nin güvenoyuna sunulması önerilmektedir.</p>	<p>1. Önerilen düzenleme MYK'nin belirlenmesinde genel başkanın yetkilerini tümüyle korumaktadır. Genel başkan tüm MYK'yi ve genel sekreteri belirleme yetkisine sahip olmaya devam etmektedir.</p> <p>2. TBMM Grup başkanvekilleri MYK üyesi olmakta ve oy kullanabilir hale gelmektedir. Buna karşılık gençlik kolları genel başkanı ile kadın kolları genel başkanı MYK'ye katılabilmekte ancak oy kullanamamaktadır.</p> <p>3. Parti okulundan sorumlu genel başkan yardımcısı belirlenmesi tüzük hükmü haline gelmelidir.</p> <p>4. MYK üyelerinin PM'nin güvenoyuna sunulması pratik bir sonuç doğurmayacaktır. Zira genel başkanın belirlediği MYK üyesinin PM tarafından oylanması çoğunlukla usulden bir oylama olarak kalacaktır. Üstelik oy verme konusunda ve kabul oranı konusunda özel bir hüküm de yoktur. Bunun yerine MYK üyelerinin yarısının ve genel sekreterin doğrudan PM tarafından ve PM üyeleri arasında gizli oyla seçilmesi, kalan yarısının ise yine PM üyeleri arasından doğrudan genel başkan tarafından atanmasının kabul edilmesi anlamlı ve yararlı olacaktır.</p>

<p>başkan yardımcıları Merkez Yönetim Kuruluna başkanlık eder.</p> <p>(10) Genel Sekreter, parti politikalarının belirlenmesi, uygulanması ve yaygınlaştırılmasındaki koordinasyonu sağlar. Genel Başkan Yardımcıları ile görüşüp Genel Başkanı bilgilendirerek Merkez Yönetim Kurulu gündemini ve Genel Başkanın belirleyeceği Parti Meclisi gündemini hazırlar. Merkez Yönetim Kurulu ve Parti Meclisi toplantısına ilişkin tutanakların düzenlenmesini, kararların imzalanmasını ve muhafaza edilmesini sağlar.</p> <p>(11) Genel Sekreter, her durum ve sıfatla bütün yargı kurumlarında özel ya da resmi daire, kurum ve kuruluşlarda, uluslararası kuruluşlarla, gerçek kişiler, özel ya da resmi tüzelkişilerle olan ilişkilerde Genel Başkan adına bizzat ya da vekille partiyi temsil eder.</p> <p>(12) Genel Sekreterlik, genel evrak kaydının tutulmasını sağlar. Partinin yazışma ve haberleşme birimidir.</p>		<p>5. Genel sekreterin yetkileri konusunda hiçbir yenilik yoktur. Partinin geleneğinde olan güçlü genel sekreterlik kurumunun kimi sakıncaları dile getirilse de salt “sekreter” haline getirilmiş genel sekreterlik de sosyal demokrat uygulamalara aykırıdır. Genel sekreterin belli bir güç ve ağırlığının olması parti için denge bakımından yerinde olacaktır.</p>
---	--	--

TÜZÜĞÜN 27. MADDESİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER VE BUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖNERİ METNİ <i>(Sadece değişiklik önerilen fıkralar yazılmıştır.)</i>	ÖNERİ İLE GETİRİLENLERİN ÖZETİ	ÖNERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
<p>KADIN KOLLARI, GENÇLİK KOLLARI Madde-27 (...) (2) Bu kollar iki yılda bir kongre ve kurultaylarını ana kademe ilçe ve il kongreleri ile eşzamanlı olarak yaparlar. (...) (6) Bu kolların yapacakları her türlü seçim, çalışma ve etkinlikler ana kademe ile uyumlu olarak gerçekleştirilir.</p>	<p>Kadın kolları ile gençlik kollarının yapacağı kongrelerin, seçim, çalışma ve etkinliklerin ana kademe ile eşzamanlı ve uyumlu olması önerilmektedir.</p>	<p>Getirilen düzenleme kadın ve gençlik kolları seçimlerinin il ve ilçe kongreleri ile eşzamanlı hale getirmektedir. Bu durum kadın ve gençlik kongresi seçimlerinin kendine özgü dinamiğini ortadan kaldıracaktır. Ana kademenin il ve ilçe kongresinin içinde yapılacak bu kongreler ana kademenin tartışmalarının ve taraf çekişmelerinin gölgesinde kalacak, görece var olan özerkliğini ve özgünlüğünü yitirmesine yol açacaktır.</p>

TÜZÜĞÜN 30. MADDESİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER VE BUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖNERİ METNİ (Sadece değişiklik önerilen fıkralar yazılmıştır.)	ÖNERİ İLE GETİRİLENLERİN ÖZETİ	ÖNERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
<p>DANIŞMA KURULLARI ve BÜYÜK DANIŞMA KURULU Madde-30 (...) (2) Danışma kurulları yılda iki ve yerel ve genel seçimlerden sonra en geç üç ay içinde il ve ilçe başkanlarının başkanlığında, Merkez Yönetim Kurulunca belirlenen gündemle toplanır. İl danışma kurulları Merkez Yönetim Kurulunun, ilçe danışma kurulları il yönetim kurullarının bilgisi dâhilinde toplanır. Süresinde iki kez üst üste danışma kurullarını toplamayan il ve ilçe yönetim kurulunun düşmüş sayılmasına Merkez Yönetim Kurulunca karar verilebilir. (3) Her takvim yılı içerisinde en az bir kez ve yerel ve genel seçimlerin ardından yapılacak danışma kurullarının tamamlanmasını takip eden üç ay içerisinde Merkez Yönetim Kurulunun çağrısı üzerine büyük danışma kurulu toplanır. Büyük danışma kurulu il ve ilçe danışma kurullarının sonuç raporları ve seçim sonuçları değerlendirilir. Ayrıca katılanların parti politikalarına ilişkin görüşleri alınır.</p>	<p>İl ve ilçe danışma kurullarının yanı sıra “Büyük Danışma Kurulu” önerilmektedir.</p> <p>İl/ilçe Danışma kurulunun iki kez üst üste toplanmaması o il/ilçe yönetim kurulunun düşmesi sonucunu doğurabilecek bir işlem olarak sayılmıştır.</p>	<p>Parti içi görüşlerin dile getirilmesi bakımından Büyük Danışma Kurulu oluşturulması yararlı ise de mevcut il ve ilçe danışma kurullarının etkisizliğini giderecek yeni önerilerin getirilmemesi eksiklik olmuştur.</p> <p>Büyük Danışma Kurulu oluşturmak yerine daha önceki Tüzükte yer alan Küçük Kurultay düzenlemesi getirilebilirdi. Eğer istenirse Küçük Kurultay’a katılacak kişiler arasına kurultay delegesi olmayan il başkanları, belediye başkanları da dahil edilebilir. Bu anlamda öneri şu şekilde yapılabilir;</p> <p>KÜÇÜK KURULTAY Madde -51/A (1) Cumhurbaşkanlığı, Milletvekili Genel Seçimi ve Yerel Seçimlerin kesin sonuçlarının resmi gazetede yayımlanmasından otuz gün sonraki ilk cumartesi günü, seçim sonuçlarını, parti politikalarını ve gelecek döneme ilişkin önerileri ele almak üzere Küçük Kurultay toplanır. (2) Küçük Kurultaya, Kurultay’ın seçilmiş delegelerinin yanı sıra Genel Başkan, Parti Meclisi üyeleri, Partili milletvekilleri ve bakanlar, Yüksek Disiplin Kurulu üyeleri, il başkanları, Büyükşehir ve il belediyelerinin partili başkanları ve il genel meclisi başkanları, kurultay delegeleri, Partili eski genel</p>

<p>(4) Büyük danışma kurulu toplantılarına; Genel Başkan, Parti Meclisi üyeleri, Partili milletvekilleri ve bakanlar, Yüksek Disiplin Kurulu üyeleri, İl başkanları, Büyükşehir ve il belediyelerinin partili başkanları ve il genel meclisi başkanları, kurultay delegeleri, Partili eski genel başkanlar, Parti üyeliği devam etmesi halinde önceki Cumhurbaşkanları, ülke düzeyinde örgütlü sendika ve meslek kuruluşlarının partili genel başkanları ve Genel Başkanca davet edilenler katılırlar.</p> <p>(5) Bu kurulların oluşumu, çalışma esasları, görevleri ve diğer konular yönetmelik ile düzenlenir.</p>		<p>başkanlar, Parti üyeliği devam etmesi halinde önceki Cumhurbaşkanları, ülke düzeyinde örgütlü sendika ve meslek kuruluşlarının partili genel başkanları ve Genel Başkanca davet edilenler katılırlar.</p> <p>(3) Küçük Kurultay basına ve seyircilere kapalı olarak, sadece Kurultay delegeleri ile yapılır. Küçük Kurultay gündemine Parti organlarının seçimine ilişkin madde konulamaz.</p>
--	--	---

TÜZÜĞÜN 33. MADDESİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER VE BUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖNERİ METNİ (Sadece değişiklik önerilen fıkralar yazılmıştır.)	ÖNERİ İLE GETİRİLENLERİN ÖZETİ	ÖNERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
<p>ETİK KURUL Madde-33 (...) (2) Etik Kurul; parti üyeliği devam etmek kaydıyla Cumhurbaşkanlığı, TBMM Başkanlığı, Başbakanlık ve Genel Başkanlık yapmış olanlar ile Genel Başkanca belirlenen on (10) kişi arasında Dijital Demokratik Katılım yoluyla kurultay delegelerince seçilecek beş (5) üyeden oluşur. (...)</p>	<p>Etik Kurul için getirilen öneri etik kurul üyesi 5 kişinin belirlenmesine dairdir. Genel başkan 5 kişiyi doğrudan atarken, öneri bu atamanın genel başkanın önereceği 10 kişi arasında DDK yoluyla 5 kişi olarak Kurultay delegeleri tarafından seçilmesi önerilmiştir.</p>	<p>DDK yönteminin uygulanması ve denenmesi bakımından önemli ise de pratik ve siyasi sonucu oldukça düşük kalacak bir öneridir. Özellikle Etik Kurul kararlarının daha etkin sonuç doğurmasına dair öneri olmaması eksiklik olmuştur.</p>

TÜZÜĞÜN 34. MADDESİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER VE BUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖNERİ METNİ (Sadece değişiklik önerilen fıkralar yazılmıştır.)	ÖNERİ İLE GETİRİLENLERİN ÖZETİ	ÖNERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
<p>İLÇE KONGRESİ Madde-34 (...) (2) İlçe kongre delege seçimlerinin Dijital Demokratik Katılım yoluyla yapılmasına ve hangi muhtarlık bölgelerinde bu yola başvurulacağına il ve ilçe örgütlerinin görüşü alınarak Merkez Yönetim Kurulu karar verir. (...)</p>	<p>İlçe Kongrelerinin DDK yöntemi ile yapılmasını sağlayıcı düzenlemedir.</p>	<p>Söz konusu düzenleme önemli sorunlar yaratma potansiyeli taşımaktadır. Mevcut durumda parti için gerilimin en yüksek olduğu yer mahalle seçimleridir. Mahallelerde yapılan kongre delege seçiminin DDK ile yapılması birçok sorunu beraberinde getirecektir. Her şeyden önce üyelerin bu sistemi kullanırken oyunu kimsenin etkisi altında kalmadan vermesi nasıl sağlanacaktır? Sistemin belli merkezlerde kurulması, buraya gelecek üyelerin oyunu kullanması yoluyla bu sakınca önemli ölçüde giderilse de tümüyle yok olmayacaktır. Ayrıca üyelerin oylarının gizliliği konusundaki kaygıları da giderilmeyecektir. Tüm bu nedenlerle üzerinde tartışılması, teknolojik olarak güvenliğin sağlanması ve olası uygulama sorunlarının görülmesi bakımından az sayıda pilot uygulama yapılması yararlı olacaktır.</p> <p>İl ve ilçe kongrelerinin yapılmasında ortaya çıkan onca sorun bakımından bir değişiklik önerisi getirilmemesi eksiklik olmuştur.</p>

TÜZÜĞÜN 36. MADDESİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER VE BUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖNERİ METNİ (Sadece değişiklik önerilen fıkralar yazılmıştır.)	ÖNERİ İLE GETİRİLENLERİN ÖZETİ	ÖNERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
KONGRELERİN SÜRESİ Madde-36 (1) Kongrelerin başlangıç ve bitiş tarihleri (Kongreler Takvimi) Merkez Yönetim Kurulunca saptanır. Bu süre iki (2) yıldan az üç (3) yıldan fazla olamaz. (...)	Mevcut Tüzük uyarınca kongreler iki yılda bir yapılır. Getirilen öneri genel merkeze kongrelerin arasını üç yıla kadar uzatma imkânı tanımaktadır.	Öneri il ve ilçe kongreleri süresinin yapılma süresinde belirsizliğe yol açması ve yetkinin tümüyle MYK'ye verilmesi bakımından yerel örgütlerin gücünü azaltıcı genel merkezin gücünü arttırıcı niteliktedir. Ortaya çıkan belirsizlik mevcut il ve ilçe yönetimleri için yıpratıcı olacaktır. Eğer görev süresinin üç yıl olması isteniyorsa bu belirsizlik yerine doğrudan üç yıllık görev süresi belirlemesi yapılabilir.

TÜZÜĞÜN 38. MADDESİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER VE BUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖNERİ METNİ (Sadece değişiklik önerilen fıkralar yazılmıştır.)	ÖNERİ İLE GETİRİLENLERİN ÖZETİ	ÖNERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
DELEGELİK, KONGRE ÜYELİĞİ VE SÜRESİ Madde-38 (1) Bir kongreye ya da kurultaya katılmak üzere muhtarlık bölgesinde ve kongrelerde seçilen partiliye "delege", partide aldıkları görev nedeniyle kongrelere katılanlara "doğal delege", bunların tümüne "kongre üyesi" denir. İlçe kongre delegesi seçimlerinde, kongre takviminin ilanından bir (1) yıl önceki parti üye listesi seçmen listesi olarak esas alınır. (...)	İlçe kongresi seçimlerinde seçmen olacak partililer için aranan üç aylık üyelik süresi şartı 1 yıla çıkarılmaktadır.	Bu düzenleme kongreye yakın zamanlarda üye yazımı ve üye yığılması yapılmasını önlemesi bakımından yerinde ise de Tüzüğün 6/4 maddesinde yapılması önerilen değişiklikle çelişki oluşturmuştur. Orada yapılan değişiklikte genel başkanın çağrısı ile üye yapılanların üç ay süre ile seçme hakkını kullanamayacağı önerilmektedir. Buna göre söz konusu üyeler üç ay sonra oy kullanabilecekken normal usulle üye olanların oy kullanma imkânı bir yıl sonra olacaktır. Bu çelişki giderilmelidir.

TÜZÜĞÜN 41. MADDESİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER VE BUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖNERİ METNİ (Sadece değişiklik önerilen fıkralar yazılmıştır.)	ÖNERİ İLE GETİRİLENLERİN ÖZETİ	ÖNERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
<p>KONGRELERDE ADAYLIK Madde-41 (1) Kongrelerde başkan adayı olabilmek için üye tamsayısının en fazla yüzde on beşinin (%15) yazılı önerisi gerekir. Yüzde on beşinden (%15) fazla imza kongre başkanlık kurulu başkanlığına sunulamaz. Kongrelerde adaylar, seçimlere geçilmeden önce saptanır. Aday olmayanlar seçilemez. Başkanlık için sadece bir adaya imza verilebilir. Birden çok adaya imza veren delege, kongre başkanlık kurulunca çağrılır ve hangi aday için imza verdiği saptanır. Aksi halde mükerrer imzalar tüm adaylar için geçersiz olur. (2) Nüfusu 20.000’den fazla olan yerlerde milletvekilleri, belediye ve il genel meclis üyeleri, Partili belediyeler, bunların bağlı kuruluşları ve iştiraklerinde çalışanlar kongrelerde aday olamazlar ve ilçe kongresi delegeşi olarak seçilemezler. (3) Bu hüküm doğal delegeliğe engel değildir.</p>	<p>1. Aday olmak için aranan %10 delege önerisi %15’e çıkarılarak başkan adaylığı zorlaştırılmaktadır.</p> <p>2. Adayların %15’den fazla imza toplaması engellenmekte olup yeter imzayı bulanların daha fazla imza alarak diğer adaylar üzerinde baskı oluşturma, diğer adayların imza bulamaması hali giderilmek istenmektedir.</p> <p>3. Nüfusu 20.000 üzerinde olan yerlerdeki partili belediyeler ile bunların iştiraki olan şirketlerde çalışanların aday ve delege olmaları önlenmektedir.</p>	<p>Başkan adayı olmak için aranan imza sayısının arttırılması doğru olmamıştır. Adaylığın kolaylaştırılması böylece kongrelerin çok adaylı demokratik yarışlar olarak yapılmasının sağlanması gerekirdi. Bu nedenle %10 imza şartını arttırmak bir yana bu şartı %5’e indirmek gerekir.</p> <p>Yeter imzadan fazlasının verilmesinin engellenmesi yerinde olmuştur. Böylece delege üzerinde imza baskısı kurulması önlenmiş olacaktır. Ancak yeter sayıyı bulan adayın daha fazlasını verememesi bir sakınca yaratacaktır: Adaya imza veren delege başka adaya da imza vermiş ise hangi adayı tercih ettiği sorulacak cevabına göre bir adaya cevap vermemesi halinde ise tüm adaylara verdiği imzalar geçersiz sayılacaktır. Yine kimi delegeler imzaların geri çekebilecektir. Bu durumda aday olan kişi bir anda aday olamayacak hale gelebilir. Böylesi bir durumda ortaya çıkan imza eksikliğini giderme imkanı ve süresi verilmelidir.</p>

TÜZÜĞÜN 50. MADDESİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER VE BUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖNERİ METNİ (Sadece değişiklik önerilen fıkralar yazılmıştır.)	ÖNERİ İLE GETİRİLENLERİN ÖZETİ	ÖNERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
<p>KURULTAY GÖRÜŞMELERİ VE KARARLARI Madde-50 (...) (2) Kurultaya sunulacak rapor ve karar tasarıları ile ilgili hazırlık komisyonları oluşturulur. Hazırlık komisyonları; Genel Başkanca görevlendirilecek üç Parti Meclisi üyesi, TBMM Grubunca görevlendirilecek iki TBMM üyesi, il başkanlıklarının görevlendireceği birer kurultay üyesi, Gençlik Kolları Merkez Yönetim Kurulunca görevlendirilecek bir genç kurultay üyesi, Kadın Kolları Merkez Yönetim Kurulunca görevlendirilecek bir kadın kurultay üyesi ve Yüksek Disiplin Kurulunca görevlendirilen bir üyeden oluşur. Komisyonlar, Kurultaydan önce toplanarak rapor ve karar tasarılarını görüşürler. (3) Kurultayda TBMM Grubundan iki; illerden, Gençlik Kolları, Kadın Kolları ve Yüksek Disiplin Kurulundan birer temsilci kurultay komisyonlarına seçilir. Genel Başkanca belirlenen üçer Parti Meclisi üyesi de kurultay komisyonlarına katılır. Hazırlık komisyonlarından geçen rapor ve karar tasarıları, kurultay komisyonlarınca görüşülüp kurultaya sunulur. (...)</p>	<p>Kurultaya sunulacak rapor ve karar tasarıları ile ilgili hazırlık komisyonları ile kurultay komisyonlarına kadın ve gençlik temsilcilerinin katılımını sağlayan öneridir.</p>	<p>Kadın Kolları ve Gençlik Kolları MYK tarafından görevlendirilecek kişilerin komisyonlara katılması olumlu ve yerinde bir değişiklik önerisidir.</p> <p>Kurultayın çalışma düzenine dair başka hiçbir öneri getirilmemesi eksiklik olmuştur.</p>

TÜZÜĞÜN 51. MADDESİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER VE BUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

<p>ÖNERİ METNİ (Sadece değişiklik önerilen fıkralar yazılmıştır.)</p>	<p>ÖNERİ İLE GETİRİLENLERİN ÖZETİ</p>	<p>ÖNERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ</p>
<p>KURULTAYDA SEÇİMLER Madde-51 (1) Seçimlere geçilmeden önce adaylar saptanır. Aday olmayanlar seçilemez. (2) Genel Başkan aday olmak için üye tamsayısının en az yüzde beşinin (%5) en fazla yüzde onunun (%10) yazılı önerisi gerekir. Yüzde ondan fazla imza kurultay başkanlık kurulu başkanlığına sunulamaz. Mevcut Genel Başkan talebi halinde adaydır; adaylığa önerilemez. Genel Başkan adaylarından sadece birisi için imza verilebilir. Birden çok genel başkan adayına imza veren kurultay üyesi, başkanlık kurulunca çağrılır ve hangi aday için imza verdiği saptanır. Aksi halde mükerrer imzalar tüm genel başkan adayları için geçersiz olur. (...)</p>	<p>Kurultayda yapılacak seçimlere ilişkin tek değişiklik önerisi genel başkan aday olmak, aday gösterme usulüne dairdir.</p> <p>Mevcut genel başkanın istemesi halinde doğrudan aday olacağı, aday gösterilemeyeceği benimsenmiş, diğer adaylar için en az %5, en çok %10 imza şartı getirilmiştir.</p>	<p>Mevcut genel başkanın aday gösterilemeyeceği, isterse aday olacağına dair öneri delege üzerinde genel başkanın baskı kurmasının önlenmesi bakımından yerindedir. Ancak Kurultayda yapılacak seçimlere ilişkin sorunlu alanların hiçbirisi için yeni öneri getirilmemiştir.</p>

TÜZÜĞÜN 52. MADDESİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER VE BUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖNERİ METNİ (Sadece değişiklik önerilen fıkralar yazılmıştır.)	ÖNERİ İLE GETİRİLENLERİN ÖZETİ	ÖNERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
<p>TBMM ÜYELİĞİ İÇİN ADAYLARIN SAPTANMASI Madde-52 (1) TBMM üyeliği için adayların saptanmasında yöntemler; önseçim, örgüt denetiminde önseçim, aday yoklaması, örgüt denetiminde aday yoklaması ve merkez yoklamasıdır. Hangi seçim çevresinde hangi aday saptama yönteminin kullanılacağına ilçe ve il örgütlerinin görüşü doğrultusunda Parti Meclisi karar verir. (2) Önseçimde adaylar yargı gözetim ve denetiminde sandık konularak, üye kütüğünde kayıtlı üyelerin seçimiyle belirlenir. Aday yoklamasında adaylar yargı gözetim ve denetiminde sandık konularak, Tüzüğün 5. maddesinde tanımlanan görev ve yükümlülüklerini yerine getiren üyelerin seçimiyle belirlenir. (3) Örgüt denetiminde önseçimde adaylar örgüt gözetim ve denetiminde sandık konularak, üye kütüğünde kayıtlı üyelerin seçimiyle belirlenir. Örgüt denetiminde aday yoklamasında adaylar örgüt gözetim ve denetiminde sandık konularak, Tüzüğün</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Milletvekili seçimi için adaya belirleme yöntemi üçten beşe çıkarılmıştır. Bu kapsamda örgüt denetiminde aday yoklaması ve örgüt denetiminde önseçim yöntemleri eklenmiştir. 2. Önseçim bütün üyelerin katılımıyla yapılırken aday yoklaması aktif üye olarak tanımlanabilecek üyelerle yapılan aday belirleme yöntemi olarak benimsenmiştir. 3. Örgüt denetiminde yapılacak önseçim ve aday yoklaması işlemlerini yürütmek için parti içinde il ve ilçe seçim kurulları oluşturulması benimsenmiştir. 4. Örgüt denetiminde yapılacak önseçim ve aday yoklamasından çıkan sonuçların PM tarafından değiştirilmeden YSK'ye bildirilmesi kabul edilmiştir. 5. Genel merkezin kontenjanı %15 olarak belirlenmiştir. Buna göre genel merkez 600 kişilik milletvekili aday listesinde 90 kişilik kontenjan hakkına sahip olacaktır. 6. En az bir seçim çevresinde ilk sıranın engelli adaya verilmesi esası getirilmiştir. 7. Dönem sınırlaması getirilmiş görünse de etkisi olmayacaktır. Zira sınırlama ÜST ÜSTE 	<p>Getirilen düzenleme kimi olumlu yanlar içermekte ise de örgütün öteden beri talep ettiği hususları karşılamaktan uzaktır.</p> <p>Her şeyden önce önseçim tek ve ana kural olarak kabul edilmemiştir. Aday belirleme yöntemine eklenen usullerin hangisinin kullanılacağı yine PM kararına bağlıdır. Buna göre PM isterse tüm bölgelerde tüm adaylar şu an yapıldığı gibi genel merkezce yapılan aday yoklaması yöntemi ile belirlenebilecektir.</p> <p>Dönem sınırlamasına ilişkin talep görünüşte getirilmiş ise de pratik sonucu olmayacak şekildedir. Bir milletvekili ancak üst üste olma koşuluyla üç dönem sınırlamasına tabidir. Üstelik görev yaptığı üç dönemin toplamı 15 yılı bulmamış ise bu sınırlama uygulanmayacağı gibi önseçim ya da örgüt denetiminde aday yoklaması yoluyla aday olanlar için dönem sınırı hiç olmayacaktır.</p> <p>Genel merkezin kullanacağı kontenjan 90 milletvekilidir. Bunların tümünün seçilecek sıralara konulma imkanı bulunmaktadır. Dolayısıyla TBMM grubu yine büyük ölçüde genel merkezin iradesi ile belirlenecektir.</p>

<p>5. maddesinde tanımlanan görev ve yükümlülüklerini yerine getiren üyelerin seçimiyle belirlenir. Bu yöntemlerde seçimler yönetmelikte belirlenen usule göre örgüt bünyesinde belirlenecek ilçe, il ve merkez seçim kurullarının sevk ve idaresinde yürütülür.</p> <p>(4) Örgüt denetiminde önseçim ve örgüt denetiminde aday yoklamasında seçim sonuçları Parti Meclisinin kararı ile tespit edilerek Yüksek Seçim Kuruluna merkez yoklaması usulüne göre bildirilir. Parti Meclisi kararı tespit kararı niteliğinde olup, usulünce kesinleşen seçim sonuçlarını değiştirir nitelikte olamaz. Bu yöntemlerde kullanılacak oy pusulasında adayların bölge, cinsiyet, yaş ve meslek dağılımlarının engeli olmasını sağlayacak önlemler alınır. Bunun için her seçim çevresinin özelliklerine göre oy kullanma usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.</p> <p>(5) Örgüt denetiminde önseçim veya örgüt denetiminde aday yoklaması yapılan seçim çevrelerinde Parti Meclisi, TBMM üye tam sayısının yüzde on beşi (%15) kadar sırayı Genel Merkez kontenjanı olarak belirleyebilir. Parti Meclisi, ölçme değerlendirme yöntemlerinden faydalanarak; Genel Merkez kontenjanına ayrılan sıraların üçte birini (1/3) il örgütüne,</p>	<p>üç dönem için getirilmiş olup, milletvekili üç dönemde toplam 15 yıl görev yapmamış ise (erken seçimler nedeniyle) bu sınırlama uygulanmayacağı gibi önseçim ya da aday yoklamasına giren milletvekili için bu sınırlama hiç uygulanmayacaktır.</p>	
---	--	--

<p>üçte birini (1/3) gençlik ve kadın kolları üyelerine, kalan üçte birini (1/3) mevcut TBMM'nin mevcut partili üyelerine ayırır.</p> <p>(6) Merkez yoklamasında adaylar doğrudan Parti Meclisi tarafından belirlenir.</p> <p>(7) Önseçim, örgüt denetiminde önseçim, aday yoklaması ya da örgüt denetiminde aday yoklamasına katılanlar, merkez yoklaması, merkez adaylığı veya genel merkez kontenjanı için başvuramazlar.</p> <p>(8) En az bir seçim çevresinin aday listesinin ilk sırasında engelli adaya yer verilir.</p> <p>(9) Bir kişi en fazla üç dönem üst üste milletvekili seçilebilir. Dönem sürelerinin toplamı on beş yılı geçmiyorsa bu kural uygulanmaz. Önseçim, örgüt denetiminde önseçim, aday yoklaması, örgüt denetiminde aday yoklaması yöntemlerinde dönem şartı aranmaz.</p>		
--	--	--

TÜZÜĞÜN 55. MADDESİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER VE BUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖNERİ METNİ (Sadece değişiklik önerilen fıkralar yazılmıştır.)	ÖNERİ İLE GETİRİLENLERİN ÖZETİ	ÖNERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
<p>YEREL SEÇİMLERDE ADAYLARIN SAPTANMASI Madde-55 (1) Yerel seçimlerde adaylar önseçim, aday yoklaması ve merkez yoklaması yöntemleriyle saptanır. Hangi seçim çevresinde hangi yöntemin uygulanacağına örgütün görüşünü de alarak Parti Meclisi karar verir. (2) Önseçim, üye kütüğünde kayıtlı üyelerin katılımı ile yapılır. Aday yoklamasında adaylar yargı gözetim ve denetiminde sandık konularak, Tüzüğün 5. maddesinde tanımlanan görev ve yükümlülüklerini yerine getiren üyelerin seçimiyle belirlenir. Önseçim ya da aday yoklaması yargı yönetimi ve denetiminde yapılır. (3) Merkez yoklamasında adaylar Parti Meclisince saptanır. Parti Meclisi bu yetkisini ilçe seçimleri için il veya ilçe yönetim kurullarına, belde seçimleri için ilçe yönetim kurullarına devredebilir. Seçim kurullarına Büyükşehir Belediye Başkanlığı aday listesi il başkanı ya da yetkilendirdiği</p>	<p>Yerel seçimlerde aday belirleme yöntemi önceden olduğu gibi kalmış sadece aday yoklaması yönteminin yargı denetiminde ve aktif üyelerin katılımı ile yapılması benimsenmiştir.</p> <p>Yerel seçim aday listelerini il ve ilçe seçim kurullarına verme yetkisine ilişkin düzenleme getirilmiştir.</p>	<p>Yerel seçim aday belirleme yöntemi konusundaki öneri örgütün öteden beri dile getirdiği talepleri karşılamaktan uzaktır.</p> <p>Önseçim ve aday yoklaması tek yöntem değildir. Merkez yoklaması yine vardır ve bu yöntemlerden hangisinin uygulanacağına yine PM karar vermektedir.</p> <p>Getirilen tek yenilik yargı denetiminde yapılacak aday yoklamasında oy kullanma yetkisinin aktif üyelere verilmesidir.</p> <p>Üç dönem sınırlaması getirilmiş ise de bu sınırlama üst üste merkez yoklaması ile aday gösterilme halinde uygulanacaktır. Yani bir kişi arada bir dönem önseçim ya da aday yoklaması ile aday gösterilir ise 5 dönem üst üste belediye başkanı ya da meclis üyesi olabilecektir.</p>

<p>kişi tarafından; diğer tüm aday listeleri ilçe başkanı ya da yetkilendirdiği kişi tarafından sunulur. Genel Merkez aday listesi sunma yetkisini bunlardan başkasına verebilir.</p> <p>(4) Bir kişi merkez yoklaması yöntemiyle en fazla üç dönem üst üste belediye başkanı, belediye veya il genel meclis üyesi seçilir.</p>		
---	--	--

TÜZÜĞÜN 56. MADDESİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER VE BUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖNERİ METNİ (Sadece değişiklik önerilen fıkralar yazılmıştır.)	ÖNERİ İLE GETİRİLENLERİN ÖZETİ	ÖNERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
<p>KOTALAR MADDE-56 (1) Örgüt denetiminde önseçim veya örgüt denetiminde aday yoklamasında seçimle belirlenen milletvekili, il genel meclisi ve belediye meclisi adaylıklarında, parti meclisi seçiminde, il ve ilçe yönetim kurullarının seçiminde, il kongre delegeleri ve kurultay delegeleri seçimlerinde yüzde elli (%50) cinsiyet, yüzde yirmi (20) gençlik kotası uygulanır. Bu özelliklerde yeter sayıda aday çıkmazsa katılan adaylarla tespit ve seçim yapılır. (2) Cinsiyet kotasıyla birlikte gençlik kotası özelliklerine birlikte sahip olan aday her iki kotadan da sayılır. (3) Engellilerin gençlik ve kadın kolları dâhil olmak üzere tüm parti organlarında, TBMM seçimleri ile Yerel Yönetim seçimlerinde temsili hususunda gerekli özen gösterilir. (4) Kotaların uygulanmasına ilişkin yöntem ve diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.</p>	<p>Cinsiyet kotası %50'ye çıkarılmaktadır. Ancak bu kota örgüt denetiminde önseçim veya örgüt denetiminde aday yoklaması yöntemiyle milletvekili, meclis üyesi seçimlerinde uygulanacaktır.</p>	<p>Getirilen kota düzenlemesi hem eksik hem de sorunludur. Kotanın uygulanacağı yöntem sınırlanmış, sadece örgüt denetiminde önseçim ya da örgüt denetiminde aday yoklaması yöntemleri kullanılırken kota getirilmiştir. Bir başka deyişle Milletvekili veya meclis üye adayları merkez yoklaması ile ya da yargı denetiminde önseçim veya aday yoklaması ile belirlendiği takdirde kota söz konusu olmayacaktır. Üstelik geçici madde uyarınca bu kota 39. Olağan Kurultaya kadar %40, 40. Olağan Kurultaya kadar %45 olarak uygulanacaktır. %50'lik kotanın uygulanması en erken 2029'da mümkün olacaktır.</p> <p>Cinsiyet ile gençlik kotası şartlarını taşıyan bir adayın her iki kotayı da sağladığının sayılmasına ilişkin hüküm değişmeden kalmıştır.</p>

TÜZÜĞÜN 63. MADDESİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER VE BUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖNERİ METNİ (Sadece değişiklik önerilen fıkralar yazılmıştır.)	ÖNERİ İLE GETİRİLENLERİN ÖZETİ	ÖNERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
<p>YETKİ Madde - 63 (...) (5) İvedi durumlarda Merkez Yönetim Kurulu, il yönetim kurullarının tedbirli olarak görevden uzaklaştırma yetkilerini de kullanarak bir üyeyi yetkili veya üye sayısı en yüksek sınır komşusu il disiplin kuruluna sevk edebilir. (...) (7) Disipline sevk organının ve yetkili disiplin kurulunun belirlenmesinde ilgilinin fiil tarihindeki görevi dikkate alınır.</p>	<p>Disiplin işlemlerinin bir başka ile gönderilmesi ve görevli kurulun tespitinde disipline aykırı eylemin yapıldığı tarihteki görevin esas alınması düzenlemesi getirilmiştir.</p>	<p>Getirilen iki düzenleme de sorunludur.</p> <p>Bir kişinin üyesi olduğu örgütün disiplin kurulu tarafından disipline aykırılık nedeniyle yargılanması onunu için haktır. Doğal hakim ilkesine benzeyen bu kuralın ihlalini öngören hükme göre il yönetim kurulu bir kişinin disiplin dosyasını kendi ili dışında bir ile gönderebilecektir. Üstelik bunu tedbirli uzaklaştırma yetkisini kullanarak yapacaktır. Örneğin İzmir’de disipline aykırı eylemi olan üyenin disiplin dosyası Manisa il disiplin kuruluna gönderilecektir.</p> <p>Disipline aykırı eylemle ilgili değerlendirme yetkisinin üyenin aykırı eylemi yaptığı tarihteki kurula gönderilmesi de sorunlu olacaktır. Örneğin milletvekili olmadan kısa süre önceki bir eylemi nedeniyle disiplin kuruluna gönderilen bir milletvekilinin dosyasına il disiplin kurulu bakacaktır. Bu durum halen milletvekili olan bir üyenin YDK’de yargılanma teminatını ortadan kaldıracaktır.</p>

TÜZÜĞÜN 67. MADDESİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER VE BUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖNERİ METNİ (Sadece değişiklik önerilen fıkralar yazılmıştır.)	ÖNERİ İLE GETİRİLENLERİN ÖZETİ	ÖNERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
<p>YÜKSEK DİSİPLİN KURULU Madde - 67 (...) (4) Yüksek Disiplin Kurulu, en az ayda bir kez daha önce kurulca saptanan gün ve yerde kendiliğinden toplanır. Üst üste üç olağan toplantısını ya da bir takvim yılı içerisinde toplam altı olağan toplantısını yapmaması veya üye tam sayısının toplantı yeter sayısının altına düşmesi durumunda, Merkez Yönetim Kurulunun başvurusu üzerine Parti Meclisi, Yüksek Disiplin Kurulunun düştüğünün tespitine karar verebilir. Bu durumda, yeni kurulun seçimi için düşme tarihinden sonra 45 gün içinde olağanüstü kurultay toplanır. Bu kurultayda sadece Yüksek Disiplin Kurulu seçilir.</p>	<p>Disiplin kurulu toplam üye sayısının karar sayısının altına inmesi durumunda yeni kurulun seçimine ilişkin düzenleme getirilmektedir.</p>	<p>Disiplin kurullarının istifa vb. nedenlerle karar yeter sayısının altına düşmesi durumunda ne yapılacağı belirlenmesi bakımından olumlu bir değişiklik önerisidir.</p>

TÜZÜĞÜN 68. MADDESİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER VE BUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖNERİ METNİ <i>(Sadece değişiklik önerilen fıkralar yazılmıştır.)</i>	ÖNERİ İLE GETİRİLENLERİN ÖZETİ	ÖNERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
<p>PARTİ SUÇLARI Madde- 68 (...) (3) Kınama cezası verilecek parti suçları; (...) h) Yetkili organlarca verilmiş görevleri mazeretsiz olarak kabul etmemek veya yapmamak. (4) Uyarma cezası verilecek parti suçları; (...) d) Yetkili organlarca davet edilen toplantılara mazeret bildirmeksizin katılmamak.</p>	<p>Kınama ve uyarma cezasını gerektiren iki yeni disipline aykırı fiil önerilmiştir.</p>	

TÜZÜĞÜN 72. MADDESİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER VE BUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖNERİ METNİ (Sadece değişiklik önerilen fıkralar yazılmıştır.)	ÖNERİ İLE GETİRİLENLERİN ÖZETİ	ÖNERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
BAĞIŞLAMA Madde-72 (1) Kesinleşen cezaları bağışlama yetkisi, Yüksek Disiplin Kurulunun ve üyeliği devam etmesi halinde cezanın kesinleştiği tarihteki Yüksek Disiplin Kurulu başkan veya sekreterinin görüşü alınarak Parti Meclisinindir. (...)	Disiplin cezasının affı talebi halinde bu talep hakkında görüş sorulacak mercide değişiklik önerilmektedir.	YDK'nin önceki ve halen görevdeki başkanlarının görüşünün alınması yerinde ise de ilgiliyi disipline sevk eden örgüt biriminin görüşünün alınması kurularının kaldırılması yerinde olmamıştır. Örgütün bu konudaki görüşünün her koşulda dinlenmesi yararlı olacaktır.

TÜZÜĞÜN 81. MADDESİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER VE BUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖNERİ METNİ (Sadece değişiklik önerilen fıkralar yazılmıştır.)	ÖNERİ İLE GETİRİLENLERİN ÖZETİ	ÖNERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
<p>BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ MERKEZİ Madde-81 (...) (2) Katılımcı yönetim anlayışı çerçevesinde, bilişim imkânlarından faydalanarak üye ve seçmenlerin karar alma mekanizmalarına demokratik yolla katkı sunmaları için Bilgi ve İletişim Teknolojileri Merkezi tarafından oluşturulan portala Dijital Demokratik Katılım denir. Bu portal üzerinden hangi konularda karar ve görüş alınacağına; seçim kurulu denetiminde yapılmayan seçimlerin bu portal üzerinden yapılmasına Merkez Yönetim Kurulu karar verir. (...)</p>	<p>Dijital Demokratik Katılım (DDK) ile ilgili düzenleme getirilmektedir.</p>	<p>Üyelerin ve yetkili organların görüşlerinin alınması ve kimi oylamaların yapılması için dijital sistem kurulması yerinde olacaktır. Bu hususun Tüzükte yasal dayanağının oluşturulması da yerindedir. Ancak uygulamanın ilerlemesi izlenmeli ve kimi pilot uygulamalar yapılarak olası teknik, pratik ve siyasi sonuçlar gözlemlenmelidir.</p>

TÜZÜĞÜN 82. MADDESİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER VE BUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖNERİ METNİ (Sadece değişiklik önerilen fıkralar yazılmıştır.)	ÖNERİ İLE GETİRİLENLERİN ÖZETİ	ÖNERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
<p>PARTİ PROGRAMI İLE PARTİ TÜZÜĞÜNÜN ONAYLANMASI VE DEĞİŞTİRİLMESİ</p> <p>Madde-82 (...)</p> <p>(4) Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca tüzük üzerinde yapılacak inceleme sonucunda mevzuat uyarınca değiştirilmesi gereken hükümler bulunması halinde, söz konusu değişiklikler ilk kurultayda onaya sunulmak üzere Parti Meclisi tarafından yapılır.</p>	<p>Yargıtay CBS'nin uyarısı halinde Tüzük değişikliklerinin yapılması için olağanüstü Kurultay toplamak yerine konunun PM tarafından karara bağlanması ve sonra yapılacak Kurultay'a onay için sunulması önerilmektedir.</p>	

TÜZÜĞE EKLENMESİ ÖNERİLEN GEÇİCİ MADDENİN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖNERİ METNİ (Sadece değişiklik önerilen fıkralar yazılmıştır.)	ÖNERİ İLE GETİRİLENLERİN ÖZETİ	ÖNERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
<p>Geçici Madde-2</p> <p>Tüzüğün 56. maddesinde düzenlenen cinsiyet kotası, kabul edildiği tarihten 39. Olağan Kurultaya kadar geçen sürede yüzde kırk (%40); 40. Olağan Kurultaya kadar geçen sürede yüzde kırk beş (%45); bu tarihten sonra maddede düzenlendiği haliyle uygulanır.</p>	<p>Yüzde elliye çıkarılan cinsiyet kotasının uygulanması ötelenmektedir. Buna göre Yüzde elli kotalı 40. Olağan Kurultayın yapılmasından sonra yürürlüğe girecektir.</p>	

TÜZÜĞÜN 86. MADDESİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER VE BUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖNERİ METNİ (Sadece değişiklik önerilen fıkralar yazılmıştır.)	ÖNERİ İLE GETİRİLENLERİN ÖZETİ	ÖNERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
<p>YÜRÜRLÜK VE YÜRÜTME</p> <p>Madde-86</p> <p>(1) Bu tüzük, kurultayca kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.</p> <p>(2) Bu tüzük hükümlerini Parti Meclisi yürütür.</p> <p>(3) 6 Eylül 2024 tarihinde toplanan 20. Olağanüstü Kurultay tarafından bu Tüzükte yapılan değişikliklerden 5. maddenin 14. fıkrası, kabulünden bir (1) yıl sonra, diğer hükümleri kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.</p>	<p>Aktif üyelik olarak tanımlanabilecek ancak bu talebi tam olarak yerine getirmeyen düzenlemenin yürürlük tarihi bir yıl ertelenmektedir.</p>	<p>Üyelerin durumlarının belirlenmesi, maddede belirtilen koşulları sağlama konusunda üyelere zaman tanınması bakımından yerinde bir öneri olmuştur.</p>

CUMHURİYET HALK PARTİSİ TÜZÜĞÜ'NDE YAPILACAK DEĞİŞİKLİKLER KONUSUNDA TÜZÜK HAZIRLIK KOMİSYONU'NUN 27.08.2024 TARİHLİ TOPLANTISINDA HAZIRLANAN TASLAĞIN GENEL DEĞERLENDİRİLMESİ VE TARTIŞILMASI

Av. Dr. Murat AYDIN
CHP İzmir İl Hukuk Komisyonu Başkanı

I. GENEL OLARAK

İncelenen Tüzük değişikliği önerisinin maddeler düzeyinde ele alınıp irdelenmesi yukarıda yapılmıştır. Yukarıda yer alan bölümde ele alınan maddelere yönelik kimi öneriler de dile getirilmiştir. Ancak yukarıdaki metin sadece taslağın değerlendirilmesi niteliğinde olduğundan taslakta yer almayan hükümler tartışılmadığından bu hususların ayrıca ele alınması gerekmiştir. Ayrıca taslakta yer alan kimi konular bakımından daha geniş bir değerlendirme yapma ihtiyacı duyulmuştur.

II. ÖRGÜTTE DİLE GETİRİLEN TALEPLER

14 – 28 Mayıs seçimleri öncesinde başlayan 38. Olağan kurultay ve sonrası ile devam eden süreçte CHP örgütleri tüzük değişikliklerini tartışmıştır. Bu tartışmalarda örgütün genel olarak dile getirdiği talepler ile tartışılmasını istediği konular şu şekilde ortaya çıkmıştır:

1. Partiye üye olma koşul ve yöntemleri yenilenmelidir. Bu anlamda genel başkanın yetkisi ile doğrudan üye yapılanların parti için seçim süreçlerinde oy vermeleri Tüzükte olduğundan (üç ay) daha uzun bir süre (örneğin bir yıl) kısıtlanmalıdır.
2. Parti üyelerinin parti faaliyetlerine katılımı sağlanmalı, katılım gösteren üyelerin partideki görev ve sorumlulukları attırılmalıdır. Bu kapsamda olmak üzere “aktif üye” uygulaması getirilmeli, parti için seçimlerde oy kullanmaktan aday olmaya kadar kimi yetkiler aktif üye olma koşuluna bağlanmalıdır.
3. Partiden istifa eden ya da disiplin kurulu kararı ile ihraç edilenlerin tekrar üyeliğe kabulleri halinde seçme ve seçilme hakkını kullanmaları belli bir süre kısıtlanmalıdır.
4. Parti içinde yapılacak seçimlerde çarşaf liste tek seçim yöntemi olmalıdır. Blok liste, anahtar liste vb. uygulamalar kaldırılmalı, üyeler/delegeler adaylar arasından kendi tercihini yapabilmelidir.
5. Milletvekilliği, belediye başkanlığı, belediye meclis üyeliği görevleri için aday belirlemede ön seçim ana kural olmalıdır. Genel merkezin aday belirleme yetkisi sınırlı sayıda olmalıdır.
6. Milletvekilliği, belediye başkanlığı, belediye meclis üyeliği görevleri iki dönemle sınırlanmalıdır.
7. İl ve ilçe kongreleri tarafından seçilen il ve ilçe yönetim kurulların doğrudan genel merkez tarafından görevden alınamamalıdır. Görevden almayı gerektiren bir durum varsa bu husustaki kararı bu organları seçen il/ilçe kongreleri almalıdır.
8. Parti meclisine aday gösterilme konusunda il örgütleri yetkilendirilmelidir.

9. Seçilen genel başkanın ertesi gün yapılacak seçimler ile PM listesi üzerinde etki oluşturmasının önlenmesi için genel başkan seçimi ile PM ve YDK seçimleri aynı gün yapılmalıdır.
10. MYK üyelerinin yarısı ile genel sekreter PM tarafından seçilmeli, geri kalan MYK üyeleri genel başkan tarafından atanmalıdır.
11. Disiplin süreçlerinde il/ilçe yönetim kurullarının yetkileri kısıtlanmalıdır.

III. ÖRGÜTTE DİLE GETİRİLEN HUSUSLARIN İNCELENEN TASLAĞIN KARŞILAYIP KARŞILAMADIĞI SORUNU

Örgütün dile getirdiği talepler yukarıda sayılanlar ile sınırlı değilse de genel kabul gören ve sıkça dile getirilen hususlar yukarıda sıralanmıştır.

İncelenen taslak, örgütün dile getirdiği talepleri önemli ölçüde karşılamamıştır. Bu anlamda beklentilerin uzağında kalmıştır.

Taslakta yer alan önerilerin bir kısmı teknik bazı detaylardan (YDK üye sayısının karar yeter sayısının altına düşmesi halinde yapılması gerekenler gibi) bir kısmı ise örgütü verilen sembolik bir kısım yetkilerden (Etik Kurulun 5 üyesinin genel başkanın gösterdiği 10 kişi arasında DDK yöntemi ile Kurultay delegelerinin seçmesi gibi) ibaret kalmıştır.

Örgütün asıl dile getirdiği üç ana başlık tümüyle karşılıksız kalmıştır. Bunlar;

1. Çarşaf liste dışındaki seçim yöntemlerinin kaldırılması,
2. Adayların ön seçimle belirlenmesi ve seçilenlerin görev sürelerinin sınırlanması (dönem sınırlaması getirilmesi),
3. Genel başkanın ve genel merkezin bir kısım yetkilerinin kısıtlanarak parti içinde denge – denetim mekanizması oluşturulması,

İkinci başlıkta yer alan dönem sınırlaması getirilmesi görünüşte var ise de, üst üste üç dönem gibi uzun bir süre belirlenmesi, milletvekilleri için bu sürelerin toplamının 15 yılı bulmaması halinde sınırın uygulanmaması gibi düzenlemeler ile getirilen sınırlama sembolik ve işlevsiz kalmıştır. Diğer iki başlıkla ilgili olarak neredeyse hiçbir öneri yoktur ya da var olan öneriler taleplerin ana amacını karşılamayacak niteliktedir.

Belirtilen bu ana taleplerin yanı sıra;

1. Cinsiyet kotasının arttırılması talebi görünüşte karşılanmış dursa da hem içerik bakımından yapılan sınırlama hem de yürürlük tarihinin çok uzak bir zamana bırakılması nedeniyle öneri kadük durumdadır.
2. Aktif üyelik sistemi tam olarak getirilmemiştir. Üyelerin parti görevlerine katılımı, bu katılımlarına göre üye yetkilerinin kullanımı hususu daha ayrıntılı düzenlenmeli ve genel sınırlar Tüzükte çizilmelidir.
3. İl/ilçe örgütlerinin genel merkez tarafından görevden alınmasına ilişkin düzenlemelerde değişiklik önerilmemiştir. Parti için demokrasi ve örgütün ağırlığı bakımından önemli olan bu hususta değişiklik yapılması yerinde olacaktır.

IV. ÖRGÜTTE DİLE GETİRİLEN ÜÇ ANA BAŞLIK İÇİN ÖNERİLER

Yukarıda örgütün dile getirdiği talepler 11 başlıkta dile getirilmiş ise de özellikle 4 ana başlık öne çıkmıştır.

Örgütte yapılan toplantılarda dile getirilen, çeşitli yayın organlarında yazılan ve söylenen öneriler ile görüşler toplandığında söz konusu dört başlığı karşılayacak şu öneriler yapılabilir:

A. Çarşaf liste dışında seçim yöntemlerinin kaldırılması taleplerinin karşılanması için Tüzük değişikliği önerileri

Çarşaf liste dışında seçim yöntemi belirlenmemesi için Tüzükte aşağıdaki şekilde değişiklik yapılması yeterli olacaktır.

Madde – XX

Cumhuriyet Halk Partisi Tüzüğü'nün 51. maddesinin 1. ve 3. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, 6. ve 8. fıkranın tamamı ile 7. fıkra da yer alan “ve blok” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır¹.

(1) Kurultayda Genel Başkan, Parti Meclisi, Bilim Kültür Sanat Platformu ve Yüksek Disiplin Kurulu Üyeleri seçimi aynı anda yapılır. Seçimlere geçilmeden önce adaylar saptanır. Aday olmayanlar seçilemez.

(3) Parti Meclisi üyeliğine adaylık Tüzüğü'nün 20. maddesinde belirtilen usulle olur.

B. Adayların ön seçimle belirlenmesi ve seçilenlerin görev sürelerinin sınırlanması taleplerinin karşılanması için Tüzük değişikliği önerileri

Adayların ön seçimle belirlenmesine ve seçilenlerin görev sürelerinin sınırlanmasına dair taleplerin karşılanması için Tüzükte aşağıdaki şekilde değişiklik yapılması yeterli olacaktır.

Madde- XX

Cumhuriyet Halk Partisi Tüzüğü'nün 52. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(1) TBMM üyeliği için adayların belirlenmesinde yöntem önseçimdir. Seçilecek aday sayısının iki katı sayıda aday adayı başvurusu olmayan seçim çevrelerindeki adaylar ile Genel Merkezce Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı'na sunulan milletvekili adaylarının yüzde beşi merkez yoklaması ile belirlenir.

(2) Önseçim, üye kütüğünde kayıtlı aktif üyelerin katılımı ile yargı yönetim ve denetiminde yapılır. Merkez yoklamasında adaylar Parti Meclisince saptanır.

(3) Önseçime katılanlar, merkez yoklaması yöntemiyle aday gösterilemezler.

(4) Parti Meclisi, adayları belirlerken kadınların, gençlerin ve engellilerin TBMM'de temsiline özen gösterir.

(5) Aday olmak isteyen il ve ilçe başkanları ile yönetim kurulu üyeleri yasal süreler içinde görevlerinden istifa etmek zorundadır. Parti Meclisi yasal süreden daha önceki bir tarihi en geç istifa tarihi olarak belirleyebilir.

¹ Yürürlükten kaldırılan 6 ve 8 fıkralar blok liste ile yapılacak seçimlere ilişkindir. Blok listenin tümüyle kaldırılması önerildiği için bu metinlerin çıkarılması önerilmektedir.

(6) Ardı ardına iki yasama dönemi, toplamda üç yasama döneminde TBMM üyeliği yapanlar yeniden aday gösterilemezler.

Madde – XX

Cumhuriyet Halk Partisi Tüzüğü'nün 55. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

- (1) Yerel seçimlerde adayların belirlenmesinde yöntem önseçimdir. Büyükşehir belediye başkan adayları Genel Merkezce merkez yoklaması ile belirlenir.
- (2) Önseçim, üye kütüğünde kayıtlı üyelerin katılımı ile yargı yönetim ve denetiminde yapılır. Merkez yoklamasında adaylar Parti Meclisince saptanır.
- (3) Önseçime katılanlar, merkez yoklaması yoluyla aday gösterilemezler.
- (4) Aday olmak isteyen il ve ilçe başkanları ile yönetim kurulu üyeleri yasal süreler içinde görevlerinden istifa etmek zorundadır. Parti Meclisi yasal süreden daha önceki bir tarihi en geç istifa tarihi olarak belirleyebilir.
- (5) Ardı ardına iki dönem, toplamda üç dönem meclis üyeleri ya da belediye başkanlığı yapanlar aynı görevlere yeniden aday olamazlar.

C. Genel başkanın ve genel merkezin bir kısım yetkilerinin kısıtlanarak parti içinde denge – denetim mekanizması oluşturulması taleplerinin karşılanması için Tüzük değişikliği önerileri

Parti içi organların yetkilerinin dengelenmesine dair taleplerin karşılanması için Tüzükte aşağıdaki şekilde değişiklik yapılması yeterli olacaktır.

Madde – XX

Cumhuriyet Halk Partisi Tüzüğü'nün 6. maddesine aşağıdaki 5. fıkra eklenmiş olup sonraki fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

(5) Parti üyeliğinde istifa ettikten sonra üyeliğe kabul edilenler, kabul tarihinden itibaren bir yıl geçmedikçe üyelik haklarını kullanamaz. Disiplin kurulu kararıyla ihraç edilenler için bu süre iki yıldır.

Madde – XX

Cumhuriyet Halk Partisi Tüzüğü'nün 18. maddesinin 1. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, 2. fıkraya “Örgüt başkanının yokluğunda İl-İlçe Sekreteri başkanvekili olarak görev yapar.” ibaresi eklenmiştir.

(1) Birden çok organda üye olunamaz. İkinci derece dâhil olmak üzere kan ve kayın hısımları ile eşler, aynı kurulda bulunamaz. Bir üye ardı ardına iki, toplamda üç dönemden fazla aynı görevi yapamaz.

Madde – XX

Cumhuriyet Halk Partisi Tüzüğü'nün 19. maddesinin 10. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(10) Genel Başkanın yokluğunda Genel Sekreter, Genel Başkan Vekili olarak görev yapar.

Madde – XX

Cumhuriyet Halk Partisi Tüzüğü'nün 20. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde – 20**Parti Meclisi**

(1) Parti Meclisi, kurultaydan sonra partinin en yüksek karar organıdır.

(2) Parti Meclisi, Genel Başkan, TBMM Grup Başkanı ve Başkanvekilleri, Kadın Kolları Genel Başkanı, Gençlik Kolları Genel Başkanı ve aşağıda açıklanan şekilde seçilen 60 üyeden oluşur.

(3) Parti Meclisini oluşturacak 60 üye, iller tarafından gösterilen 240 aday arasından Kurultayca gizli oyla seçilir. Ardı ardına iki dönem toplamda 3 dönem Parti Meclisi üyeliği yapanlar bu göreve yeniden aday olamazlar.

(4) Kurultayda Parti Meclisi üyeliğine aday olacak kişilerin iller tarafından belirlenmesinde uygulanacak usul şöyledir. Her il için bir Parti Meclisi üyesi aday kontenjanı belirlendikten sonra, Parti Meclisince illerin; nüfusu, üye sayısı ve son genel seçimlerde alınan oy oranı dikkate alınarak belirlenecek kat sayı kullanılarak her il için belirlenecek üye aday sayısı iller tarafından gösterilecek aday sayısı ikiyüzkırka tamamlanır. İllerin Parti Meclisi adayları il kongreleri tarafından belirlenir.

(5) Üyeliklerde boşalma olduğunda, cinsiyet kotası gözetilerek yedek üyeler sıra ile göreve getirilir.

(6) Parti Meclisi her ayın ilk Pazartesi günü çağrı olmaksızın Genel Başkanın başkanlığında toplanır. Genel Başkan doğrudan, Parti Meclisi üye tam sayısının beşte birini oluşturan üyeler gerekçe ve gündem belirterek Parti Meclisini olağanüstü toplantıya çağırabilir.

(7) Toplantının gündemi ile görüşülecek raporlar ve tasarılar, en geç üç gün önceden üyelere gönderilir. Toplantı sırasında Genel Başkan'ın ya da Parti Meclisi üye tam sayısının beşte biri sayıdaki üyenin gündeme alınmasını istediği konular gündeme alınır ve görüşülür.

(8) Genel Başkan, Parti Meclisi üyelerine geçici ya da sürekli görevler verebilir.

(9) Birbirini izleyen üç, bir yıl içinde beş toplantıya mazeretsiz olarak katılmayan Parti Meclisi üyesinin üyeliğinin düşürülmesine, gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar verilebilir.

(10) Parti Meclisinin toplantı kuralları ve çalışma yöntemleri yönetmelikle düzenlenir.

Madde – XX

Cumhuriyet Halk Partisi Tüzüğü'nün 22. maddesinin 1. ve 2. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, 4. fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır².

² Yürürlükten kaldırılan 4. Fıkra şöyledir: "Genel başkanın yokluğunda, belirlediği genel başkan vekili Merkez Yönetim Kuruluna başkanlık eder."

(1) Merkez Yönetim Kurulu, partinin en üst yönetim organıdır. Genel Başkan, Genel Sekreter ve onbeş genel başkan yardımcısından oluşur. Genel Başkan, Merkez Yönetim Kurulunun başkanıdır. Genel Başkan Yardımcılarının görev alanları Genel Başkan tarafından belirlenir. Genel başkan yardımcılarının görev alanları arasında; sayman, bilişimden sorumlu, örgütlerden sorumlu, yerel yönetimlerden sorumlu, parti okulundan sorumlu olanların bulunması şarttır.

(2) Genel Sekreter ve yedi genel başkan yardımcısı Parti Meclisi tarafından gizli oyla, sekiz genel başkan yardımcısı doğrudan Genel Başkan tarafından, Parti Meclisi üyeleri arasından seçilir. Genel Sekreter seçilebilmek için adaylardan birisinin Parti Meclisi üye tam sayısının üçte ikisinin oyunu alması gerekir. İlk iki turda bu oya ulaşılamaması durumunda en çok oyu alan iki aday arasında yapılacak seçimde en çok oyu alan üye Genel Sekreter seçilir.

Görevden alma istemi ve görevden alma

Madde – 25

(1) Yasalarda, tüzükte ve yönetmeliklerde öngörülen görev ve sorumluluklar ile mali yükümlülükleri yerine getirmeyen ya da aksatan; partinin ilkelerine, amaçlarına ve çalışma kurallarına aykırı hareket eden il, ilçe, belde yönetim kurulu üyesi, il başkanının gerekçeli önerisi üzerine, Merkez Yönetim Kurulu, üye tam sayısının üçte iki çoğunluğuyla ve gizli oyla görevden alınabilir. Görevden alma gerekçesi ilgisine bildirilir. Bu yöntemle bir ya da birden fazla kararla görevden alınan yönetim kurulu üyesi sayısı ilgili yönetim kurulu üye tam sayısının yarısına ulaştığı takdirde görevden almaya dair aşağıdaki usul uygulanır.

(2) İl veya ilçe başkanı ya da yönetim kurulunun isimleri belirtilen yarısının ya da tümünün yukarıda açıklanan nedenlerle görevden alınması istemi Parti Meclisinin salt çoğunlukla vereceği gerekçeli karar üzerine il başkanlığına bildirilir.

(3) İl veya ilçe başkanı ya da yönetim kurulunun isimleri belirtilen yarısının ya da tümünün yukarıda açıklanan nedenlerle görevden alınması istemi il veya ilçe kongresi üyelerinin üçte birinin gerekçeli ve imzalı talebi ile il başkanlığına bildirilir.

(4) Belde başkanları ile belde yönetim kurulu üyelerinin görevden alınması kararı aynı esaslarla il yönetim kurulunun üçte ikisinin gizli oyuyla alınabilir. Bu kararın alınması halinde karar gerekçesiyle birlikte ilgisine ve Genel Merkeze bildirilir. İl yönetiminin kararına karşı, kararın bildirilmesinden itibaren beş gün içinde Parti Meclisine itirazda bulunulabilir. Parti Meclisi itirazı, itiraz sonrasında yapacağı ilk toplantıda görüşür ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karara bağlar. İtiraz üzerine verilen karar kesindir.

Madde – XX

Cumhuriyet Halk Partisi Tüzüğü'nün 26. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Görevden alma isteminin karara bağlanması, görevden alınanların yerine yapılacak seçim

Madde – 26

- (1) Yirmibeşinci maddede düzenlenen görevden alma istemine dair bildirim alan il başkanlığı, bildirim aldığı tarihi izleyen otuz günün sonundaki Pazar günü, bu istemi görüşmek üzere il veya ilçe kongresini olağanüstü toplantıya çağırır.
- (2) Belirtilen çağrı üzerine toplanan il veya ilçe kongresinde; görevden alma istemi ve gerekçesi okunur. İstem kongre üyelerince yapılmış ise bu üyelerin adları ile istem gerekçesi okunur. Görevden alınması istenilen il veya ilçe başkanı ile yönetim kurulu üyeleri açıklama yaptıktan sonra istemin leh ve aleyhindeki görüşler dinlenir.
- (3) Görevden alma istemine ilişkin görüşmelerin tamamlanmasından sonra istemin kabulü ya da reddine dair gizli oylama yapılır. Oylama sonucunda il veya ilçe kongresi üye tam sayısının salt çoğunluğu istemin kabulü yönünde oy verdiği takdirde görevden alınması istenilen il veya ilçe başkanı ya da yönetim kurulunun görevi sona erer. Belirtilen sayıda kabul oyu verilmemesi halinde görevden alma istemi reddedilmiş sayılır.
- (4) Yapılan oylama sonucunda istemin kabulüne karar verilmiş ise bu kararın verildiği kongre tarihini izleyen otuz gün sonraki ilk Pazar günü yeni il veya ilçe başkanı veya yönetim kurulunun seçileceği kongre tarihi kongre divanı tarafından belirlenir ve kongre kapanışında ilan edilir. Yeni kongre yapılıp seçimler tamamlanincaya kadar kongre divan başkanı il veya ilçe başkanı olarak, kongre divan kurulu üyeleri ise il veya ilçe yönetim kurulu üyesi olarak görev yapar.
- (5) Yapılacak il veya ilçe kongresinde seçilen başkan ve yönetim kurulu üyeleri, yerlerine seçildiklerinin görev süresini tamamlar.
- (6) Belde başkanı ve yönetim kurulu üyesinin görevden alınmasına ilişkin karar veren il yönetim kurulu yeni bir belde başkanı veya yönetim kurulu üyesi atar. Atanan başkan veya yönetim kurulu üyesi, görevden alınanların süresini tamamlar.

Madde – XX

Cumhuriyet Halk Partisi Tüzüğü'nün 46. maddesinin 2. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(2) Doğal üyeler; Genel Başkan, Parti Meclisi üyeleri, TBMM'nin partili üyeleri ve partili bakanlar, Yüksek Disiplin Kurulu Başkan ve üyeleridir. Seçilmiş üyeler her ilin üye sayısı, nüfusu ve son genel seçimde aldıkları oy dikkate alınarak Parti Meclisi tarafından belirlenecek kat sayı oranında her il için belirlenecek sayıda ve il kongreleri tarafından seçilen toplam 1.200 üyedir.

Madde – XX

Cumhuriyet Halk Partisi Tüzüğü'nün 51. maddesinin 1. ve 3. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, 6. ve 8. fıkranın tamamı ile 7. fıkrada yer alan "ve blok" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır³.

- (1) Kurultayda Genel Başkan, Parti Meclisi, Bilim Kültür Sanat Platformu ve Yüksek Disiplin Kurulu Üyeleri seçimi aynı anda yapılır. Seçimlere geçilmeden önce adaylar saptanır. Aday olmayanlar seçilemez.
- (3) Parti Meclisi üyeliğine adaylık Tüzüğü'nün 20. maddesinde belirtilen usulle olur.

³ Yürürlükten kaldırılan 6 ve 8 fıkralar blok liste ile yapılacak seçimlere ilişkindir. Blok listenin tümüyle kaldırılması önerildiği için bu metinlerin çıkarılması önerilmektedir.

Madde – XX

Cumhuriyet Halk Partisi Tüzüğü'ne aşağıdaki 51/A maddesi eklenmiştir.

KÜÇÜK KURULTAY**Madde -51/A**

- (1) Cumhurbaşkanlığı, Milletvekili Genel Seçimi ve Yerel Seçimlerin kesin sonuçlarının resmi gazetede yayımlanmasından otuz gün sonraki ilk cumartesi günü, seçim sonuçlarını, parti politikalarını ve gelecek döneme ilişkin önerileri ele almak üzere Küçük Kurultay toplanır.
- (2) Küçük Kurultay basına ve seyircilere kapalı olarak, sadece Kurultay delegeleri ile yapılır. Küçük Kurultay gündemine Parti organlarının seçimine ilişkin madde konulamaz.